

Plant Kloden Til – Opgaveforslag 1. – Fra frø til træ.

Fremspir dine egne træer.

Sådan sår du let dine egne træer:

Herunder ses 10 forskellige træer – primært skovtræer – som man forholdsvis let selv kan plante i haven, ved spejderhytten, starte sin egen skov eller læhegn. Da træerne primært er skovtræer, kan flere af dem blive både høje og få en stor fyldig krone, det kan derfor være nødvendigt at plante træet om nogle gange de første 4-5 år for at få en placering hvor træet passer ind og ikke bliver for stort – man kan sagtens lave en lille ”have” med mange små spire, som så senere skal plantes ud på deres endelige placering.

Opgaven kræver en tur ud i naturen og samle diverse frø sammen – forberedelse af frøene – et mindre stykke jord til at fremspire frøene i (2*2 meter er rigeligt til en start), en fordel er at sætte små skilte når man lægger frøene så man kan se hvad det er der kommer op af jorden når spirene begynder at dukke op.

Nogen frø kan have godt af en kuldebehandling inden de plantes – ved en kuldebehandling forstås at frøet lægges på fugtig køkkenrulle og pakkes i en bøtte eller plasticpose og opbevares i køleskabet i en periode (se tid under de planter der kan laves med kuldebehandling)

Fremgangsmåde:

- Planlæg en tur ud i naturen og ”høst” frø.
- Vurder hvilke træer der passer godt til der hvor du vil plante, overvej hvor tæt du ønsker træerne. Rødel og Hyldegrøn gror f.eks. hurtigt og lukker meget, de er gode som ”ammetræer” (Ammetræer er træer man planter for at lukke hurtigt og så fjerne når de ønskede træer har fået fat) – hvor Eg og Bøg gror langsomt og får en stor krone samt ingen sidegrene i bunden.
- Høst frø og forbered dem til spiring – se eksempler på fremgangsmåde nedenfor. · Så frø, i potter – højbed eller direkte ud i naturen.
- Pas jeres nye træ – hold dem fri for ukrudt – ønsker man et opstammet træ med krone fjernes de nederste sidegrene løbende – plante evt. træet om hvis det står i potte eller et mindre bed. · Følg dit nye træ – lav f.eks. en fotoserie med datoer og læg på de sociale medier efter det første år eller 2.

Ahorn

- **Frø:** Plukkes, når vingen er brun og frøet gyldent (september-oktober).
- **Spiring:** Læg udenfor om efteråret – eller giv 1-4 måneders kuldebehandling (3-5 grader) og så ud i perioden april-primo maj.
- **Rensning:** Ingen. Men tåler ikke tørring.
- **Vækstbetingelser:** Kan klare sig uden særlig meget lys og spire i næsten al slags jord, men trives bedst i en god og næringsrig muldjord, som vandet let siver ned igennem. **Ahorn kan ikke tåle at stå og soppe.**
- **Højde:** Omkring 30 meter.

Birk

- **Frø:** Raklerne plukkes, når de er blevet brune (maj juni).
- **Spiring:** Frøene er meget små, så det kan være en god idé at blande dem med lidt sand. Plant udenfor i første halvdel af maj, om efteråret eller ved nytår.
- **Rensning:** Raklerne lægges i et tyndt lag et tørt og lunt sted. Når det er muligt, nulrer du raklerne fra hinanden.
- **Vækstbetingelser:** Trives i lys og kan gro i alle jordtyper – også fugtige, sure og tørveholdige jorde.
- **Højde:** 25-30 meter.

Bøg

- **Frø:** Samles fra jorden efterhånden som de falder ned (september-oktober). Frøene kaldes bog.
- **Spiring:** Plant udenfor om efteråret – eller giv ca. 3 måneders kuldebehandling (3-5 grader) og læg ud i midten af april. Hvis du har plantet om efteråret, kan bogen allerede spire til foråret.
- **Rensning:** Kom frøene i vand. Skum flyderne – frø uden kerner – fra. Kommes frøene i vand flyder de dårlige.
- **Vækstbetingelser:** Bøg er et skyggetræ og har derfor ikke meget behov for lys. Vokser bedst i næringsrig jord, der ikke er for fugtig, men trives dårligt i stiv lerjord.
- **Højde:** 25-30 meter.

Eg

- **Frø:** Samles fra jorden efterhånden, som de falder ned i efteråret. Frøene kaldes agern.
- **Spiring:** Plant udenfor om efteråret. Agern vil nok tidligst spire halvandet år efter.
- **Rensning:** Kom frøene i vand og skum flyderne – frø uden kerner – fra. **Agern tåler ikke tørring!**
- **Vækstbetingelser:** Kan stort set vokse i al slags jord, bortset fra jord med stillestående vand. Kræver meget lys.
- **Højde:** Ca. 25 meter.

Lind

- **Frø:** Samles fra jorden, efterhånden som de falder ned (efterår).
- **Spiring:** Plant udenfor om efteråret.
- **Rensning:** Ingen.
- **Vækstbetingelser:** Trives på fugtig leret jordbund, hvor andre træer har svært ved at gro. Kan både tåle frost og storm.
- **Højde:** Ca. 30 meter.

Kastanje (ikke-spiselig hestekastanje)

- **Frø:** Samles fra jorden, efterhånden som de falder ned og åbner sig (efterår).
- **Spiring:** Plant udenfor i efteråret. Kom dem bare i jorden, dæk med 4-5 cm jord/sand.
- **Rensning:** Ingen.
- **Vækstbetingelser:** God næringsrig jordbund og ikke for meget vind. Halvskygge er bedst.
- **Højde:** Kan blive op til 30 meter højt og fylder også meget i omkreds. Derfor er det ikke velegnet til særlig mange parcelhushaver.

Rødel (også kaldet elletræ)

- **Frø:** Raklerne plukkes, når de er blevet brune – lige inden de åbner sig (november).
- **Spiring:** Plant udenfor i maj.
- **Rensning:** Raklerne lægges i et tyndt lag, et tørt og lunt sted, til de åbner sig, og frøene falder ud.
- **Vækstbetingelser:** Gror godt på fugtig jordbund og tåler at stå i vand.
- **Højde:** Omkring 20 meter.

Røn

- **Frø:** Frugtkødet skal fjernes (september)
- **Spiring:** Du kan plante røn hele året, men ikke når jorden er frossen.
- **Rensning:** Gnub frugtkødet helt af med fingrene, spred frøene ud på et viskestykke eller køkkenrulle og lad dem ligge i stuetemperatur, til de er tørre på overfladen.
- **Vækstbetingelser:** Den kan gro i mange slags jord. Fra mager sandjord til fed lerjord - men trives bedst i fugtig jord med et godt dræn. Kræver lys, men er robust over for vind og frost.
- **Højde:** 10-12 meter.

Rødgran og skovfyr

- **Frø:** Koglerne plukkes, når de er blevet brune (rødgran) eller grå (skovfyr) i december-februar.
- **Spiring:** Plant udenfor i maj
- **Rensning:** Koglerne lægges i et tyndt lag på et tørt og lunt sted, til de åbner sig, og frøene falder ud. Vingerne kan evt. fjernes ved, at frøene dyppes i vand i en netpose (fintmasket pose), som derefter 'nulres', til vingerne falder af, hvorefter du skal tørre frøene.
- **Vækstbetingelser:** Både rødgran og skovfyr kan vokse i mange typer jord, men ikke for næringsfattig. Rødgran vokser hurtigt (op til en halv meter om året), mens skovfyr kun vokser halvt så hurtigt. Rødgran har det fint med skygge, mens skovfyr har brug for lys. Rødgran trives ikke i blæst og saltholdigt klima, fx tæt ved havet. Skovfyr er meget mere robust.
- **Højde:** 20-40 meter.

Hyld

- **Frø:** Frugtkødet skal fjernes (oktober).
- **Spiring:** Efterår.
- **Rensning:** Kom hyldebærrene i en spand med en lidt vand, som kun lige skal dække bunden. Mos bærrene grundigt, og si vandet fra. Gentag dette ca. 5 gange og lad herefter bær og frø tørre (du skal have siet så meget vand fra som muligt). Det er en fordel at tørre dem i en dehydrator, men har du ikke en sådan, kan du også tørre frøene på lav varme i ovnen – omkring 50 grader.
- **Vækstbetingelser:** Hyld kan gro overalt, men vokser bedst i læ og i en god, næringsrig jord, gerne lerholdig. I næringsfattig og tør jord er hylden mere modtagelig for angreb af skadedyr.
- **Højde:** 4-5 meter og bred i omfang.

